

YAXLIT PEDAGOGIK JARAYONNING ASOSIY VAZIFALARI

Raupova Dilfuza Abdug'ani qizi

Maksudova Oqila Abdunabiyevna

University of Management and Future

Technologies universiteti, Psixologiya

yo'nalishi, PS-23/1 guruh, 3-kurs talabalari

Annotatsiya: Mazkur maqolada yaxlit pedagogik jarayon tushunchasi, uning mohiyati va tarkibiy jihatlari yoritilgan. Shuningdek, yaxlit pedagogik jarayonning asosiy vazifalari — ta'lim berish, tarbiyalash, rivojlantirish va ijtimoiylashuv jarayonlari keng tahlil qilingan. Maqolada pedagogik jarayonning shaxs kamolotidagi o'rni, uning jamiyat ehtiyojlari bilan uzviy bog'liqligi ham ilmiy asosda ochib berilgan.

Kalit so'zlar: yaxlit pedagogik jarayon, ta'lim, tarbiya, rivojlanish, ijtimoiylashuv, shaxs kamoloti

Kirish

Zamonaviy ta'lim tizimida shaxsni har tomonlama rivojlantirish masalasi muhim ahamiyat kasb etadi. Ushbu jarayonni samarali tashkil etishda yaxlit pedagogik jarayon alohida o'rin tutadi. Yaxlit pedagogik jarayon ta'lim, tarbiya va rivojlanishning bir-biri bilan uzviy bog'langan holda olib borilishini anglatadi.

Bugungi kunda jamiyat taraqqiyoti, ilm-fan va texnologiyalarning jadal rivojlanishi pedagogik jarayonga yangi talablar qo'ymoqda. Shu sababli yaxlit pedagogik jarayonning asosiy vazifalarini chuqur o'rganish va amaliyotda to'g'ri qo'llash dolzarb masala hisoblanadi.

Yaxlit pedagogik jarayon tushunchasi va mohiyati

Yaxlit pedagogik jarayon — bu o'qituvchi va o'quvchining maqsadga yo'naltirilgan, tizimli va uzluksiz hamkorlik faoliyatidir. Ushbu jarayon orqali shaxsga bilim berish bilan bir qatorda uni axloqiy, ma'naviy va ijtimoiy jihatdan tarbiyalash ko'zda tutiladi.

Yaxlitlik tushunchasi pedagogik jarayonda barcha tarkibiy qismlar — maqsad, mazmun, metod, vosita va natijaning o'zaro uyg'unligini ifodalaydi. Bu jarayon shaxsning jismoniy, aqliy va ruhiy rivojlanishini bir butun holda ta'minlashga qaratilgan.

Yaxlit pedagogik jarayonning ta'lim berish vazifasi

Yaxlit pedagogik jarayonning eng muhim vazifalaridan biri ta'lim berishdir. Ushbu vazifa o'quvchilarda ilmiy bilimlar tizimini shakllantirish, ko'nikma va malakalarni rivojlantirishni nazarda tutadi.

Ta'lim berish jarayonida bilimlar faqat yodlash asosida emas, balki ongli, mantiqiy va hayot bilan bog'langan holda o'zlashtirilishi lozim. Bu esa o'quvchilarda mustaqil fikrlash, tahlil qilish va xulosa chiqarish qobiliyatlarini rivojlantiradi.

Yaxlit pedagogik jarayonning tarbiyalash vazifasi

Tarbiyalash vazifasi shaxsda axloqiy fazilatlar, ma'naviy qadriyatlar va ijtimoiy mas'uliyatni shakllantirishga qaratilgan. Ushbu vazifa orqali o'quvchilarda vatanparvarlik, mehnatsevarlik, halollik, insonparvarlik kabi sifatlar rivojlanadi.

Tarbiyaviy ta'sir faqat dars jarayonida emas, balki sinfdan tashqari tadbirlar, jamoat ishlari va ijtimoiy faoliyat orqali ham amalga oshiriladi. Shu tariqa shaxs jamiyat hayotiga faol ishtirok etishga tayyorlanadi.

Yaxlit pedagogik jarayonning rivojlantiruvchi vazifasi

Rivojlantiruvchi vazifa o'quvchilarning intellektual, jismoniy va ijodiy imkoniyatlarini rivojlantirishga xizmat qiladi. Bu vazifa o'quvchilarning tafakkuri, nutqi, xotirasi va qobiliyatlarini kengaytirishga qaratilgan.

Rivojlantiruvchi vazifaning samarali amalga oshirilishi uchun pedagoglar zamonaviy ta'lim metodlari va innovatsion texnologiyalardan foydalanishlari muhimdir. Bu esa o'quvchilarning darsga bo'lgan qiziqishini oshiradi.

Yaxlit pedagogik jarayonning ijtimoiylashuv vazifasi

Ijtimoiylashuv vazifasi o'quvchilarning jamiyatga moslashuvi va ijtimoiy munosabatlarga kirishishini ta'minlaydi. Ushbu jarayon davomida o'quvchilar jamoada ishlash, o'z fikrini erkin ifodalash va boshqalarning fikrini hurmat qilishni o'rganadilar.

Ijtimoiylashuv shaxsning kelajakdagi hayot faoliyatida muhim rol o'ynaydi va uni ijtimoiy jihatdan yetuk inson sifatida shakllantiradi.

Yaxlit pedagogik jarayonda individual yondashuv vazifasi

Har bir o'quvchi o'ziga xos qobiliyat va ehtiyojlarga ega bo'lgani sababli, pedagogik jarayonda individual yondashuv muhim hisoblanadi. Ushbu vazifa o'quvchilarning shaxsiy imkoniyatlarini hisobga olgan holda ta'lim-tarbiya berishni nazarda tutadi.

Individual yondashuv o'quvchilarning o'z ustida ishlashiga, mustaqil fikrlashiga va o'zini namoyon etishiga imkon yaratadi.

Xulosa

Xulosa qilib aytganda, yaxlit pedagogik jarayonning asosiy vazifalari ta'lim berish, tarbiyalash, rivojlantirish, ijtimoiylashuv va individual yondashuvdan iborat. Ushbu vazifalar bir-biri bilan chambarchas bog'liq bo'lib, ularning uyg'un holda amalga oshirilishi shaxsning har tomonlama barkamol bo'lib shakllanishini ta'minlaydi.

Yaxlit pedagogik jarayonni samarali tashkil etish ta'lim sifatini oshirish va jamiyat taraqqiyotiga munosib kadrlar tayyorlashning muhim sharti hisoblanadi.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. Xaydarov. S.A.(2026). Pedagogik risklarni boshqarishda globallashuv jarayonlarning ahamiyati. International scientific journal. Interpretation and researches. 1(73).
2. Xaydarov. S.A. (2026). Pedagogik risklarni boshqarishning nazariy asoslari va globallashuv jarayonidagi ahamiyati. NEW RENAISSANCE international scientific journal. 3(1). 159-164.
2. Хайдаров С. (2025). Оилаларда фарзанд тарбиясига рухий таъсир ўтказиш. Modern Education and Development. 3 (17). 23-27.
3. Khaydarov S.A. (2025). The role of the use of fine arts in teaching the history of the country. Modern Education and Development. 3 (17). 28-33.
4. Xaydarov S.A. (2025). Ijtimoiy-gumanitar fanlarda raqamli metodlardan foydalanish yo'llari. NEW RENAISSANCE international scientific journal. 2(1). 91-94.
5. Xaydarov S.A. (2025). Yoshlarda vatanparvarlik hissini tarbiyalashda Boburnoma asariga ishlangan miniatyuralarning ahamiyati. Til va adabiyot.uz. 2.11-12.
6. Khaydarov S.A. (2025). On analysis of family factors and social creativity issues in the study of the psychological portrait of educational institutions' leaders. Tuijin Jishu/Journal of Propulsion Technology ISSN: 1001-4055 Vol. 46 No. 2.
7. Xaydarov S.A. (2025). Pedagogik risklarni boshqarishning nazariy asoslari va globallashuv jarayonidagi ahamiyati. 3 (9). 261-265.